

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.005.03.2016
P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Barbara Madejska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/7/2016 z 8 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Bezpieczeństwo i higiena nauczania w Zespół Szkół Publicznych Nr 1 im. Władysława Broniewskiego, ul. Słowackiego 2, 34-100 Wadowice (Zespół). Kontrolą objęto organizację pracy oraz warunki pobytu uczniów w gimnazjum (<i>Gimnazjum</i> lub <i>Szkoła</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosława Frączak - p.o. Dyrektor Szkoły ² . (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Szkoła zapewniła uczniom w pełni bezpieczne warunki pobytu. Teren i budynki spełniały obowiązujące wymogi bezpieczeństwa. Zadbano o odpowiedni stan sanitarny pomieszczeń. Uczniowie korzystali z dopasowanych do ich wzrostu ergonomicznych mebli posiadających niezbędne atesty. W Szkole zorganizowano na potrzeby uczniów bibliotekę, dwie świetlice, stołówkę oraz zespół sportowy i rekreacyjny. Zorganizowano również pomoc przedlekarską oraz zabezpieczono uczniów przed dostępem w Internecie do treści niepożądanych.

Kontrola NIK wykazała jednakże, że nie wszystkim uczniom zorganizowano naukę w sposób zgodny z zasadami higieny procesu nauczania, bowiem w planach lekcji: 70% oddziałów zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, a różnica rozpoczęcia zajęć pomiędzy kolejnymi dniami nauki wynosiła powyżej jednej godziny lekcyjnej; 90% oddziałów występowało nierównomierne obciążenie uczniów zajęciami; 70% oddziałów występowała kumulacja zajęć statycznych wymagających długotrwałej koncentracji oraz 40% oddziałów zaplanowano zajęcia, na których dominowała praca statyczna i długotrwała koncentracja po piątej godzinie lekcyjnej. Aż w połowie sal lekcyjnych przypisanych do poszczególnych klas powierzchnia przypadająca na jednego ucznia nie przekroczyła 2 m².

Jednym z czynników wpływających na warunki procesu nauczania i pobytu w Szkole (przy będącej w dyspozycji placówki bazie nauczania) była duża liczba uczniów, przy czym podkreślić należy, że aż 50% ogółu uczniów Gimnazjum stanowiły dzieci spoza jego obwodu.

Podkreślić również należy, że kontrola przeprowadzona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wadowicach (PPIS) wykazała, że waga plecaków szkolnych 21,6% uczniów przekraczała 10% wagi ich ciała, co świadczy o konieczności dalszego systematycznego edukowania dzieci i rodziców o skutkach noszenia zbyt ciężkich tornistrów.

¹ Kontrolą objęto rok szkolny 2015/2016 do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 3 czerwca 2016 r.

² Od 24 listopada 2015 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu faktycznego

Według stanu na 30 września 2015 r. Szkoła prowadziła nauczanie gimnazjalne 264 uczniów (w tym 132 spoza obwodu) w 10 oddziałach⁴. Liczba uczniów w oddziałach na poszczególnych poziomach wynosiła: oddziały I-sze - 108 uczniów; oddziały II-gie - 73 osoby oraz oddziały III-cie - 83 uczniów. Liczebność uczniów w klasach wynosiła: od 24 do 30 (oddziały I-sze); 23 i 25 (oddziały II-gie); od 27 do 28 (oddziały III-cie).

Duża liczba uczniów spoza obwodu wynikała z faktu, iż Szkoła – według treści wyjaśnień p.o. Dyrektora Zespołu - cieszy się w środowisku dużym prestiżem, tradycjami rodzinnymi i posiadaną dobrą bazą sportową i naukową (możliwość rozwijania zainteresowań w wielu kołach zainteresowań).

(dowód: akta kontroli str. 33-37; 85-86; 98-99)

W okresie objętym kontrolą Szkoła pracowała w systemie dwuzmianowym. Zajęcia dydaktyczne prowadzone były w godzinach od 7³⁰ do 16³⁵, przy czym zajęcia lekcyjne rozpoczynające się o godzinie 7³⁰ trwały nie dłużej niż do 14⁵⁰. Oddziały, w których prowadzone były zajęcia do 15⁴⁵ lub 16³⁵ rozpoczynały naukę o godzinie 9¹⁵ lub o 10¹⁰.

Długość przerw pomiędzy zajęciami wynosiła od 5 do 20 minut, przy czym przerwy pięciominutowe występowały po pierwszej i dziewiątej godzinie lekcyjnej (uczniowie rozpoczynali wówczas zajęcia od trzeciej lub czwartej godziny, tj. o 9¹⁵ lub 10¹⁰). Najdłuższa przerwa międzylekcyjna występowała po piątej godzinie lekcyjnej.

Zajęcia wychowania fizycznego odbywały się zawsze w bloku dwóch godzin lekcyjnych, a przerwy występujące po tych zajęciach wynosiły 10 minut. Przerwy 5-minutowe zaplanowano po pierwszej lekcji wf. Zajęcia te prowadzone były na pierwszych lub ostatnich godzinach lekcyjnych (odpowiednio: 13 i 14 razy) oraz na trzeciej i czwartej lekcji od 9¹⁵ do 10⁵⁵ (jeden raz).

Uczniowie Szkoły mogli rozwijać zainteresowania w 15 kołach zainteresowań, w tym m.in.: kostki Rubika; szydełkowania, tańca, ekologiczne, czy ratownictwa (pierwszej pomocy). Średnia liczba uczniów w kole wynosiła 15 osób. Uczniowie zdobyli wiele nagród, w tym m.in. I miejsce w IX edycji Małopolskiego projektu „Mieć wyobraźnię miłosierdzia”⁵.

(dowód: akta kontroli str. 33-37; 87-88; 94-95; 98-99)

Kontrola organizacji pracy uczniów pod kątem tworzenia rozkładów zajęć zgodnie z zasadami organizacji pracy umysłowej ucznia przeprowadzona w odniesieniu do planów lekcji wszystkich 10 oddziałów wykazała, że:

- w trzech oddziałach zajęcia rozpoczynały się o jednakowej porze (różnica pomiędzy dniami nie była większa niż jedna godzina);
- w trzech oddziałach nauczanie przedmiotów wymagających długotrwałej koncentracji odbywało się naprzemiennie z innymi przedmiotami, np. WOS, język polski, języki obce, czy religia. Nie występowały dni, w których prowadzono tylko nauczanie przedmiotów niewymagających koncentracji;
- w jednym oddziale zapewniono równomierne obciążenie zajęciami uczniów⁶.
- w sześciu oddziałach zajęcia na których dominowała praca statyczna i długotrwała koncentracja były ulokowane nie później niż na piątą godzinę lekcyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 33-44)

⁴ Cztery oddziały klasy I oraz po trzy oddziały II i III.

⁵ Nagrodą był wyjazd do Rzymu.

⁶ Ia.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie organizacji pracy uczniów stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na opracowaniu niektórych rozkładów zajęć lekcyjnych w sposób nieuwzględniający zasad higieny pracy umysłowej, w tym w planach lekcji:

- siedmiu oddziałów⁷ (70%) zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, a różnica rozpoczęcia zajęć pomiędzy kolejnymi dniami nauki wynosiła powyżej jednej godziny lekcyjnej (od dwóch do pięciu godzin);
- dziewięciu oddziałów⁸ (90%) występowało nierównomierne obciążenie zajęciami uczniów, przy czym różnice w liczbie godzin lekcyjnych pomiędzy poszczególnymi dniami tygodnia wynosiły od pięciu (jeden oddział) do dwóch (trzy oddziały);
- siedmiu oddziałów⁹ (70%) zaplanowano zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji na godzinach następujących po sobie (dotyczyło to łączenia w bloki przedmiotów: fizyka/matematyka; matematyka/matematyka; chemia/matematyka);
- czterech oddziałów¹⁰ (40%) zaplanowano zajęcia, na których dominowała praca statyczna i długotrwała koncentracja po piątej godzinie lekcyjnej.

Stanowiło to naruszenie § 12 ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół¹¹, zgodnie z którym w tygodniowym rozkładzie zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinny być uwzględnione zasady ochrony zdrowia i higieny pracy oraz § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹², który stanowi że plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

P.o. Dyrektora Szkoły wyjaśniła, że *plan lekcji układany jest z wykorzystaniem programu komputerowego VULCAN¹³, w którym wprowadzane są pewne założenia, a ich autorzy wskazywali w instrukcji obsługi programu, że ułożenie planu lekcji z uwzględnieniem wszystkich założeń jest niemożliwe, niemniej dołoży wszelkich starań, aby w maksymalnym stopniu poprawić plan zajęć w roku szkolnym 2006/2017, zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.* Ponadto wyjaśniła że *na nierównomierne rozłożenie zajęć w klasach miały wpływ w szczególności: zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy nauczycieli przedmiotów takich jak: edukacja dla bezpieczeństwa i język angielski oraz konieczność zaplanowania ich jedynie w określonych dniach tygodnia.* Wyjaśniła ponadto, że *ze względu na małą liczbę chłopców (w oddziałach: drugich i trzecich) lub dziewcząt (w oddziałach: Ia, Ib, Id; IIa) zajęcia wychowania fizycznego dziewcząt odbywają się w grupach międzyoddziałowych złożonych z uczniów dwóch klas, co znacznie ogranicza możliwość swobodnego planowania zajęć w poszczególnych klasach, bowiem zajęcia muszą odbywać się na pierwszych lub ostatnich lekcjach.* Wyjaśniła również, że *sposób tworzenia planu zajęć wynika z ograniczonej liczby pracowni przedmiotowych oraz nauczycieli danych przedmiotów, którzy uczą zarówno w Szkole Podstawowej, jak i Gimnazjum. W szkole uczy się 734 uczniów (470 w Szkole Podstawowej; 264 – w Gimnazjum) w 30 oddziałach i trudno ułożyć plan lekcji tak, aby nie występowała np. kumulacja przedmiotów matematyczno-przyrodniczych.* Wyjaśniła także, że *przy występującej liczbie godzin przedmiotów ścisłych – matematyka, chemia, fizyka, biologia trudno jest ulokować te godziny tak, aby nie spotkały się w danym dniu, niemniej w miarę możliwości przedmioty te są i będą rozdzielane.* Wyjaśniła ponadto, że *w roku szkolnym 2015/2016 liczba oddziałów, w porównaniu do roku poprzedniego, była wyższa, co wynikało z większej liczby dzieci w danym roczniku. W związku z przewidywanym zmniejszeniem liczby oddziałów w roku szkolnym 2016/2017 nastąpi poprawa planu zajęć.*

(dowód: akta kontroli str. 33-44; 87-90; 94-95)

⁷ Ib; Id; IIa; IIb; IIc; IIIa; IIIb.

⁸ Ia; Ic; Id; IIa; IIb; IIc; IIIa; IIIb; IIIc.

⁹ Ia; IIa; IIb; IIc; IIIa; IIIb; IIIc.

¹⁰ Id; IIb; IIIa; IIIc.

¹¹ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych statutów.

¹² Dz. U. z 2003 r. Nr. 6, poz. 69 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

¹³ W użytkowaniu przez Szkołę od około 2005 r.

Uwagi dotyczące badanej działalności

Ocena cząstkowa

Opis stanu faktycznego

NIK zwraca uwagę, że zbyt krótkie przerwy pomiędzy zajęciami nie pozwalają na regenerację sił, co w konsekwencji może prowadzić do przemęczenia uczniów i spadku koncentracji. Dlatego dla zapewnienia niezbędnego w czasie zajęć dydaktycznych skupienia uczniów wskazane jest zapewnienie im przynajmniej 10-minutowych przerw między lekcjami.

W Gimnazjum nie wszystkim uczniom zorganizowano naukę w sposób zgodny z zasadami higieny procesu nauczania, bowiem w planach lekcji: 70% oddziałów zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, a różnica rozpoczęcia zajęć pomiędzy kolejnymi dniami nauki wynosiła powyżej jednej godziny, 90% oddziałów występowało nierównomierne obciążenie zajęciami uczniów, a 70% oddziałów występowała kumulacja zajęć statycznych wymagających długotrwałej koncentracji.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w Szkole

2.1. Dostęp uczniów do biblioteki, świetlicy oraz zespołu urządzeń rekreacyjno-sportowych

W Szkole, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁴ zapewniono uczniom możliwość korzystania z biblioteki, świetlicy¹⁵ oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

W Szkole funkcjonują dwie świetlice szkolne (czynne od 6⁴⁵ do 16³⁰), biblioteka (czynna od poniedziałku do czwartku od godziny 7⁰⁰ do 16⁰⁰ oraz w piątek od 7⁰⁰ do 15⁰⁰), sala gimnastyczna wraz z widownią oraz sala korekcyjna¹⁶. Na zewnątrz Szkoły utworzono zespół urządzeń sportowych i rekreacyjnych, na który składały się: boisko do piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki, bieżnia i skocznie w dal oraz siłownia, która była dostępna również dla mieszkańców Wadowic. Stan techniczny i przyjęte zasady korzystania z ww. urządzeń sportowych spełniał wymogi określone w § 7 ust. 2 pkt 2 oraz § 31 ust. 4 i 6 rozprządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 45-47)

2.2. Teren Zespołu i pomieszczenia sanitarno-higieniczne

Powierzchnia boiska była równa, bramki i kosze były mocno umocowane, a we wszystkich miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw umieszczono tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

Schody zabezpieczono taśmami odblaskowymi w kolorze żółto-czarnym. Drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe, a plany ewakuacyjne umieszczono w widocznych miejscach, zapewniając do nich łatwy dostęp. Szkoła i jej otoczenie były ogrodzone wysoką siatką, a znajdujące się na zewnątrz otwory kanalizacyjne zostały zabezpieczone. W Szkole zainstalowano oświetlenie jarzeniowe. Szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren Szkoły zabezpieczone były barierkami, które uniemożliwiały bezpośrednie wyjście na jezdnię. Na placu szkolnym, bezpośrednio przed wejściem do szkoły, znajdowały się gumowe pachołki uniemożliwiające wjazd samochodami.

Wejścia do miejsc pracy i pomieszczeń, do których jest wzbroniony dostęp (m.in. kuchnia) były oznakowane i zabezpieczone przed swobodnym wejściem. Schody zabezpieczono kratami metalowymi, a na poręczach zainstalowano zabezpieczenia uniemożliwiające zsuwanie się po nich.

W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych była woda, zarówno zimna, jak i ciepła, a także środki higieny osobistej.

(dowód: akta kontroli str. 45-47; 100-137)

¹⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm. (zwana dalej ustawą o systemie oświaty).

¹⁵ Wszystkie wnioski o objęcie ucznia opieką świetlicy zostały uwzględnione.

¹⁶ Zgodnie ze Statutem Szkoły z dnia 27 sierpnia 2015 r.

2.3. Meble edukacyjne i sale lekcyjne

Przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola PPIS wykazała, że wszyscy objęci badaniem uczniowie (239) korzystali z mebli edukacyjnych oznakowanych zgodnie z Polską Normą i dostosowanych do ich wzrostu, a także prawidłowo zestawionych oraz posiadających wymagane certyfikaty.

Powierzchnie sal lekcyjnych, przypisanych do poszczególnych klas, wynosiły: 33,50 m² (dwie klasy); 49,50 m² (siedem klas) i 66,80 m² (jedna klasa). Średnia powierzchnia sal przypadająca na jednego ucznia w Gimnazjum wynosiła od 1,19 m² (oddział IIIc) do 2,2 m² (oddział Ib). W pięciu przypadkach powierzchnia przypadająca na jednego ucznia nie przekroczyła 2 m²¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 84-85; 100-137)

2.4. Żywnienie uczniów

W Zespole, zgodnie z art. 67a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, zorganizowano stołówkę, w której spożywane były gorące posiłki. Ze stołówek korzystało 395 uczniów, w tym 124 uczniów Gimnazjum. Przeprowadzona przez PPIS kontrola stanu sanitarnego stołówki nie wykazała nieprawidłowości. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń Szkoły, w tym bloku żywieniowego oraz terenu Szkoły, nie budziły zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli str. 45-47; 91-93; 98-99; 100-137)

2.5. Możliwość pozostawiania podręczników i ubrań

W przyziemiu Szkoły zorganizowano bezpłatną szatnię, składającą się z 18 ponumerowanych boksów, w których uczniowie mogą zostawić odzież wierzchnią.

W każdej klasie znajdowały się szafki/szuflady, w których uczniowie mogli zostawić podręczniki i przybory szkolne, niemniej jak ustaliła kontrola PPIS: „większość uczniów nie korzysta z tej możliwości m.in. ze względu na konieczność odrabiania prac domowych z wykorzystaniem podręczników”.

Dokonany przez PPIS pomiar ciężaru 245 tornistrów/plecaków szkolnych wykazał, że ciężar tornistrów/plecaków 50 uczniów przekraczał 10% masy ich ciała (przy czym nie przekraczał 15%), a trzech uczniów przekraczał 15% masy ciała (16,1%; 16,6% i 16,7%). PPIS wskazał na konieczność prowadzenia akcji informacyjnej wśród uczniów i rodziców dotyczącej przestrzegania zasad właściwego wyboru tornistra/plecaka szkolnego, jego prawidłowego pakowania i kontroli ich zawartości, aby zapobiec noszeniu przez uczniów nadmiernej ilości zbędnych rzeczy, bowiem nadmierna waga tornistra może powodować nasilenie bólów pleców, może mieć wpływ na zmniejszenie pojemności płuc, a także może sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie prowadzić do skrzywienia kręgosłupa.

(dowód: akta kontroli str. 45-47, 100-137)

P.o. Dyrektora Szkoły wyjaśniła, że „zawsze na początku roku szkolnego mówimy (przypominamy) rodzicom o konieczności dostosowywania ciężaru tornistra do wieku i możliwości dziecka. Po kontroli Inspektora Sanitarnego (otrzymaniu od niego protokołu) również zamierzamy przeprowadzić rozmowy i z rodzicami i z dziećmi. Nie wszyscy rodzice mają świadomość o czym mówimy, nie widzą w tym problemu i nadal nie kontrolują co dziecko ma w plecaku. Na początku przyszłego roku dalej będziemy kontrolować i zwracać uwagę. Zamierzam również przedstawić Radzie Rodziców wyniki kontroli dot. tornistrów”.

(dowód: akta kontroli str. 98-99)

¹⁷ 1,24 m²; 1,34 m²; 1,65 m²; 1,77 m² i 1,83 m².

2.6. Dostęp do Internetu i gabinetu profilaktyki zdrowotnej

Szkoła posiadała pracownię komputerową wyposażoną w 25 komputerów oraz 58 laptopów, posiadających dostęp do internetu. Poza pracownią komputerową komputer zainstalowany był również w bibliotece.

W Szkole opracowano procedury bezpieczeństwa w zakresie korzystania przez uczniów z sieci, a także regulamin pracowni informatycznej oraz regulamin korzystania z komputera znajdującego się w bibliotece. Szkoła posiadała zainstalowany na każdym komputerze¹⁸ program G Data Internet Security moduł kontrola rodzicielska uczniów przed korzystaniem z niepożądanych treści. Uczniowie mieli przypisane stałe miejsce przy komputerze, co miało umożliwić identyfikację użytkowników. Ponadto, raz w tygodniu sprawdzana była w sposób losowy historia przeglądarek internetowych.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki wejścia przez uczniów na strony internetowe z treściami niepożądanymi.

Szkoła posiadała również dostęp do internetu WiFi, jednakże hasła dostępu do sieci posiadali wyłącznie nauczyciele informatyki. Próba połączenia z internetem przez WiFi, wykonana przez kontrolującą, nie powiodła się.

W Szkole w roku szkolnym 2015/2016 prowadzone były przez pedagoga i psychologa zajęcia z wykorzystaniem programów profilaktycznych („Owce w sieci”; „Plik i folderek”; „Żyj zdrowo i bezpiecznie”), omawiające tematykę cyberprzemocy i cyberprzestępczości oraz zagrożeń wynikających z korzystania z sieci. W klasach V-VII odbyły się również spotkania z policjantami i rodzicami na temat cyberprzemocy i bezpiecznego korzystania z Internetu. Tematyka zagrożeń poruszana była również na zajęciach z informatyki i na lekcjach wychowawczych.

W trakcie oględzin NIK na żadnym z udostępnionych uczniom komputerów nie uzyskano dostępu do treści niepożądanych w Internecie.

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora Szkoły oraz nauczyciela informatyki, Szkoła nie posiadała zabezpieczenia programem „Cenzor” od września 2015 r., ponieważ spowodowane to było faktem, iż w trakcie łączenia przez serwer proxy następowała również blokada stron użytecznych, a ich aktualizacja była utrudniona.

(dowód: akta kontroli str. 62-79; 97; 98-99)

W Szkole zorganizowano gabinet pomocy przedlekarskiej, czynny w poniedziałki, środy i czwartki od godziny 7³⁰ do 15⁰⁵, we wtorki od 7³⁰ do 12¹⁵ oraz w piątki od 7³⁰ do 11⁰⁰.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w czasie, gdy gabinet jest nieczynny pomocy przedmedycznej udzielają przeszkoleni nauczyciele, a jeśli jest potrzeba, Szkoła kontaktuje się z pielęgniarką, która przebywa w bezpośrednim sąsiedztwie Szkoły¹⁹, w celu udzielenia przez nią pomocy, a w razie sytuacji zagrażającej życiu ucznia wzywane jest pogotowie ratunkowe i informowani są rodzice.

Stosownie do § 20 i 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, wymagane pomieszczenia Szkoły wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy (z ważnym terminem przydatności do użycia i instrukcją udzielania tej pomocy).

Wszyscy nauczyciele odbyli 15 grudnia 2015 r. szkolenia z podstaw pierwszej pomocy w wymiarze czterech godzin²⁰, wymagane rozporządzeniem w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy²¹.

(dowód: akta kontroli str. 6-19; 20-24; 45-47; 87-88)

¹⁸ Data wygaśnięcia licencji przedmiotowego programu to 22 grudnia 2016 r.

¹⁹ W budynku Zespołu Szkół nr 1 w Wadowicach, który znajduje się naprzeciw budynku Szkoły.

²⁰ Szkolenie, przeprowadzone przez Ośrodek Kształcenia Ustawicznego „Ochrona Pracy” w Wadowicach.

²¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy – Dz. U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.

2.7. Wypadki na terenie szkoły

W okresie objętym kontrolą na terenie Szkoły miały miejsce dwa wypadki²² (oba na sali gimnastycznej na lekcji wychowania fizycznego), w wyniku których doszło do złamania nasady dalszej kości promieniowej oraz stłuczenia klatki piersiowej i złamania nasady bliższej kości ramiennej. Poszkodowanym udzielono pomocy medycznej na SOR w Wadowicach.

W obu przypadkach sprządzone zostały protokoły powypadkowe. O zaistniałych wypadkach Szkoła powiadomiła wszystkie podmioty wskazane w § 41 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Pierwszy wypadek został omówiony na Radzie Pedagogicznej 15 grudnia 2015 r., natomiast drugi wypadek, który miał miejsce dnia 15 lutego 2016 r. - będzie omówiony, zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Szkoły, na najbliższej radzie pedagogicznej, zaplanowanej na koniec maja 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 53-61; 96)

2.8. Kontrole w zakresie bezpieczeństwa i higieny

W okresie objętym kontrolą p.o. Dyrektora Szkoły przeprowadziła kontrolę sprawdzającą przed rozpoczęciem roku szkolnego, w wyniku której uznała, że „wszystko jest prawidłowe”.

Szkoła nie posiadała dowodu przekazania organowi prowadzącemu, sporządzonego protokołu z przeprowadzonej 31 sierpnia 2015 r. kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły.

Stosownie do § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny kopie powyższego protokołu Dyrektor przekazuje organowi prowadzącemu

P.o. Dyrektora Szkoły wyjaśniła, że stanowisko objęła z dniem 23 listopada 2015 r. i nie posiada wiedzy, czy protokół kontroli BHP został przekazany, czy tylko przedłożony do wglądu, wraz z pismem w sprawie wykonania niezbędnych prac w następnym roku szkolnym. Zapewniła, że po następnej kontroli stanu BHP protokół zostanie niezwłocznie przekazany do organu prowadzącego, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

(dowód: akta kontroli str. 25-32; 98-99)

Ponadto kontrolę przeprowadził Społeczny Inspektor Pracy (na rozpoczęcie roku szkolnego oraz po zakończeniu ferii zimowych). Komisja stwierdziła, że istniejący stan warunków pracy oraz nauki należy uznać za dobry i nie stwierdzono bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia słuchaczy i pracowników. Sformułowano następujące wnioski (m.in.): wykonać remont podłogi i wymienić oświetlenie w dwóch salach; odnowienie parkietu w dwóch salach; sukcesywna wymiana instalacji elektrycznej; wymiana instalacji c.o.

Pismo do organu prowadzącego zostało skierowane 25 września 2015 r. Jak wyjaśniła p.o. Dyrektora szkoły, organ prowadzący przekazał informację, że „jeśli zostaną środki na rezerwie, to będą przekazane na wykonanie niezbędnych prac”. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych ww. zaleceń pokontrolnych nie zrealizowano, ponieważ nie zostały przekazane środki finansowe.

Rada Rodziców przedstawiła na początku roku szkolnego 2015/2016 wnioski i propozycje, dot. otwarcia w godzinach zajęć szkolnych dodatkowej bramki prowadzącej do Szkoły oraz wykonania dodatkowego wjazdu na teren Szkoły. Pierwsza propozycja została spełniona, natomiast realizacja drugiej była niemożliwa, bowiem zagrażałoby to bezpieczeństwu uczniów.

W roku szkolnym 2015/2016 przeprowadzono cztery kontrole zewnętrzne:

- PPIS (trzykrotnie). Kontrolą objęto sale lekcyjne pod kątem zasad ergonomii; pracownię komputerową, pracownię chemiczną, salę gimnastyczną, pomieszczenia sanitarno-higieniczne, kuchnię i stołówkę oraz gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedmedycznej. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości;

²² 26 listopada 2015 r. oraz 15 lutego 2016 r.

- Wadowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wadowicach (pobrano próbki wody; nieprawidłowości nie stwierdzono).

(dowód: akta kontroli str. 25-32; 87-88; 98-99)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że przebywanie uczniów w salach lekcyjnych, w których powierzchnia przypadająca na jednego ucznia jest mniejsza niż 2m² może mieć negatywny wpływ na efektywność ich pracy umysłowej.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³, wnosi o zorganizowanie uczniom zajęć dydaktyczno-wychowawczych w sposób uwzględniający zasady higieny pracy umysłowej w możliwie najpełniejszym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 27 czerwca 2016 r.

Kontroler

Barbara Madejska
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopec
Wicedyrektor

²³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 677.